

Gaļas liellopu nozares izpēte un stratēģija

Stiprinot ģenētisko kvalitāti **caur mērķtiecīgu ciltsdarbu** un **attīstot nobarošanu** kā jaunu pievienotās vērtības virzienu, Latvijas gaļas liellopu nozare **palielina kvalitatīvu eksporta teļu ražošanu**, veicina vietējo gaļas produktu attīstību un kļūst par ilgtspējīgu, konkurētspējīgu un eksportspējīgu nozari.

LATVIJAS GAĻAS LIELLOPU NOZARES STRATĒGIJA 2027–2035

MĒRĶIS 2035

1. ĢENĒTISKI SPĒCĪGA POPULĀCIJA AR MILZĪGU NOZĪMI LATVIJAI

ĢENĒTIKA – MŪSU KONKURĒTSPĒJAS PAMATS

- mērķtiecīgs ciltsdarbs un selekcija
- auglība, ilgmūžība, dzīvnieku veselība, augšanas un gaļas kvalitāte

ZĀLĀJI. DABA. KLIMATS.

- ilgtspējīga zālāju apsaimniekošana
- bioloģiskās daudzveidības un ainavu saglabāšana
- pozitīva ietekme uz klimatu

VESELĪGI DZĪVNIEKI – KVALITĀTĪVA RAŽOŠANA

- augsts veselības statuss un biosdrošība
- atbildīga labturība un dzīvnieku labsajūta
- droša, izsekojama un uzticama ražošana

80 000

zīdītājgovju

(uz 01.jan.2026: 62 000)

2. SPĒCĪGA EKSPORTA NOZARE – PASAULES LĪMEŅA CENAS

PASAULES TIRGUM – AR KVALITĀTI

- atbilstoši, kvalitatīvi teļi starptautiskā tirgus prasībām
- efektīva, konkurētspējīga nobarošana

EKSPORTSPĒJA IR MŪSU IZAUGSME

- piekļuve jauniem tirgiem
- stabilas, konkurētspējīgas cenas
- ilgtspējīgas ilgtermiņa partnerattiecības

AUGSTS VESELĪBAS UN BIOŠDROŠĪBAS STATUSS – MŪSU REPUTĀCIJA

- brīvi no būtiskām slimībām (TB, BVD u.c.)
- atbilstība pasaules prasībām
- uzticams izcelsmes stāsts un izsekojamība

STIPRA EKSPORTA IZVĒRSE

uz pasaules tirgiem ar pievienoto vērtību
un augsta līmeņa cenām

3. NOBAROŠANAS BIZNESA ATTĪSTĪBA LATVIJĀ

KVALITĀTĪVS LIEMENIS

- R klasē vai augstāk
- konsekventa kvalitāte no ganāmpulka līdz galdam

AUGSTA GAĻAS KVALITĀTE

- lielisks garšas, maiguma un sulīguma līmenis
- atbilstība patērētāju un premium segmentu prasībām

VAIRĀK VĒRTĪBAS – LIELĀKS IENĀKUMS

- augstāka cena par kilogramu
- lielāka pievienotā vērtība visā ķēdē
- stiprinām zīmolu "Latvijas gaļa"

10%

LIELLOPU NOBAROTI LATVIJĀ

MĒRĶIS:

Ilgtspējīga, konkurētspējīga un eksportspējīga Latvijas gaļas liellopu nozare,
kas balstīta ciltsdarbā, dabas vērtību saglabāšanā un augstā pievienotajā vērtībā.

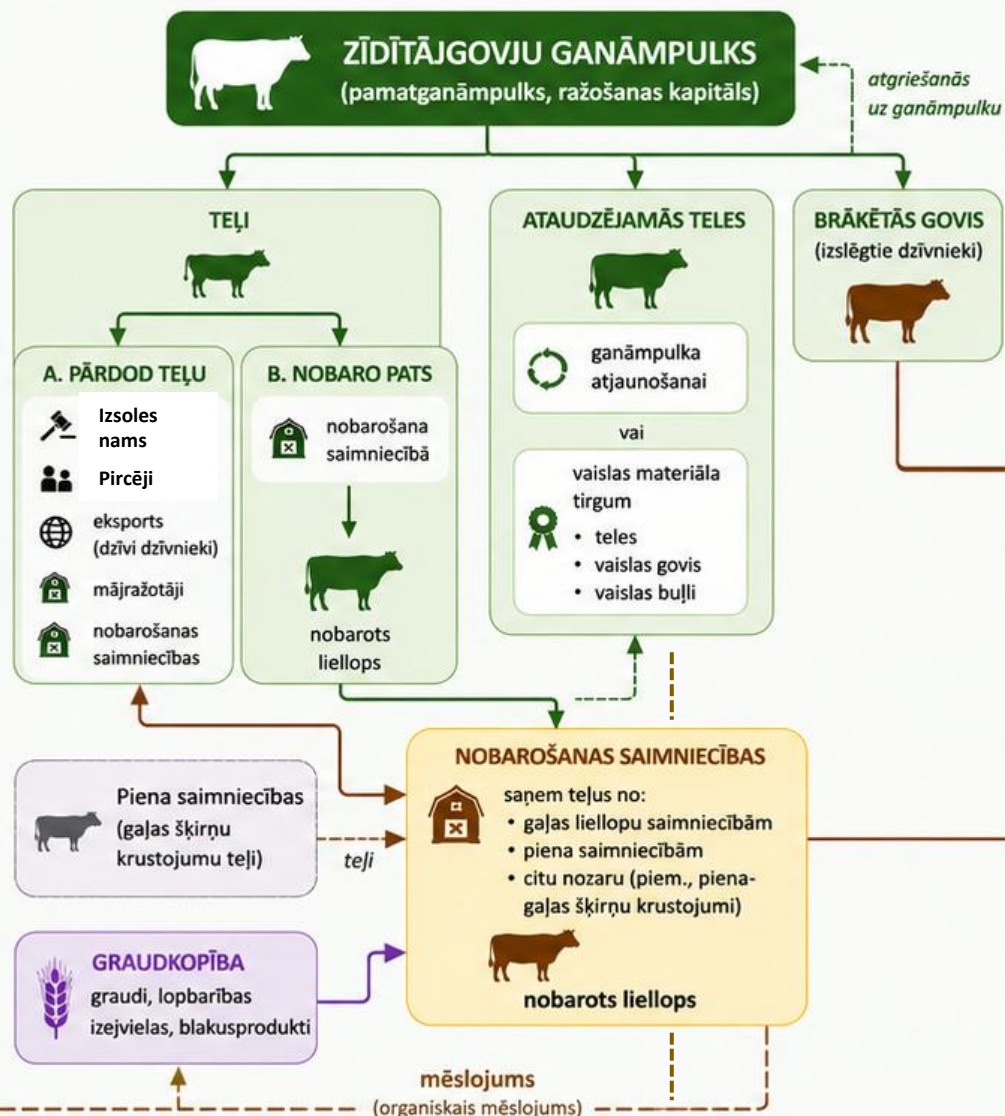
NO LATVIJAS ZĀLĀJIEM
PASAULES TIRGIEM

1. RESURSI

- zeme
 - ilggadīgie zālāji
 - mazāk auglīgā zeme
- lopbarība
- veterinārija
- ģenētika
- darbaspēks
- kapitāls / investīcijas
- tehnoloģijas un aprīkojums
- enerģija
- vides prasības

2. RAŽOŠANA

3. KAUTUVE

4. PĀRSTRĀDE

5. REALIZĀCIJA / TIRGI

A. DŽĪVU DŽĪVNIEKU REALIZĀCIJA

- Izsoles nams
- Pircēji
- Eksports (dzīvi dzīvnieki)
- Nobarošanas saimniecības
- Vaislas dzīvnieku tirgus

. GAĻAS REALIZĀCIJA

- mazumtirdzniecība
- vairumtirdzniecība
- HoReCa
- publiskie iepirkumi
- tiešā tirdzniecība
(no saimniecības līdz patērētājam)
- eksports

PLŪSMU APZĪMĒJUMI:

- dzīvnieku plūsma ražošanā (saimniecības iekšējā plūsma)
- dzīvnieku plūsma uz tirgu / pārdošanai (teļi, nobarotie, brākētās govīs)
- produkcijas plūsma (pēc kautuves)
- resursu / izejvielu plūsma no citām nozarēm
- atgriešanās plūsma (ganāmpulka atjaunošana)
- barības vielu plūsma (mēslojums atpakaļ uz graudkopību)
- plūsma no citām nozarēm (piem., piena saimniecības)

NOZARES IZPĒTES APKOPOJUMS – DARBA GRUPU SECINĀJUMI

Nostiprināt valsts dabisko priekšrocību kvalitatīvu teļu ražošanā, vienlaikus caur modernu ciltsdarbu un vietējo barības resursu izmantošanu nobarošanā radot augstu pievienoto vērtību un starptautisku konkurētspēju.

STRATĒGIJAS GALVENIE FOKUSI – DARBA GRUPU SECINĀJUMI

1		DATU UN METODOLOĢIJAS NEPRECIZITĀTE	GALVENIE IZAICINĀJUMI Neprecīzs nozares novērtējums	PROBLĒMAS Trūkst vienotas datu vākšanas un uzskaites sistēmas, kas dod pārskatāmu un precīzu ainu par nozari.	 IEGUVUMS Pamatotu lēmumu pieņemšana un efektīvāka nozares attīstība
2		ATŠKIRTO TEĻU RAŽOŠANA – LV ESOŠĀ PRIEKŠROCĪBA	STIPRĀS PUSES - Jāsaglabā / jāstiprina - Efektīva dabisko pļavu izmantošana - Unikāls izsoļu modelis Austrumeiropā	PROBLĒMAS Trūkst piemērotu fermu un tehnikas (tas ietekmē «ziemas teļu» kvalitāti, jo grūti nodrošināt atbilstošu barību, apstākļus), slimības – nepieciešama vienota vakcinācijas politika un brīvs statuss no Zilās mēles, BVD (lai saglabātu konkurētspēju eksportā).	 MĒRĶIS 2035 + 30 % kvalitatīvu un veselīgu eksporta teļu apjomu, vienlaikus kāpinot zīdītājgovju skaitu un uzlabojot dzīvnieku veselības statusu.
3		NOBAROŠANA – JAUNA UN STRATĒGISKA NIŠA	STIPRĀS PUSES - Atsevišķs / konkurētspējīgs bizness (nav blakusnodarbe) - Kooperācijas veicināšana + sadarbība ar graudkopības saimniecībām (diversifikācija)	PROBLĒMAS Nav atsevišķs bizness, nav specializētu fermu un kapitāla, teļa pārdošanas cena ir gandrīz vienāda ar kautkermena cenu (tas mazina motivāciju nobarošanai), nav vienota liemeņu standarta un samaksa par kvalitāti, nepietiekami izmantoti vietējie graudi, kautuves neiesaistās teļu iepirkšanā.	 MĒRĶIS 2035 10 % no visiem dzīvniekiem nobaroti LV, pagarinot PVĶ Latvijā (grauds – barība – gaļa – eksports).
4		CILTS DARBS – KVALITĀTES PAMATS	STIPRĀS PUSES - Nozares kvalitātes pamats - Pāreja uz mērķtiecīgu selekciju - Spēcīgas CD organizācijas izveide	PROBLĒMAS Skaidru mērķu trūkums, zema inovāciju izmantošana, vāja atpazīstamība.	 MĒRĶIS 2035 + 50 % vairāk genomiski testētu vaislinieku, LV vaislas materiāla starptautiskās atpazīstamības celšana.
5		VISPĀRĒJIE RISKI	Nozare ir pakļauta tirgus svārstībām, pārvaldāšanas regulējuma izmaiņām, iespējami atbalsta samazināšanai, ja mazās saimniecības kļūdaini tiek klasificētas kā "neražojošas", ignorējot to lomu lauku apdzīvotībā un zālāju apsaimniekošanā.		 RĪCĪBA Aktīva pārstāvība, risku uzraudzība un elastīga rīcības plānošana.

KOPĒJAIS SECINĀJUMS

Latvijas gaļas liellopu nozares attīstības pamatā ir kvalitatīvu eksporta teļu ražošana, ko papildina mērķtiecīgs ciltsdarbs un ekonomiski pamatota nobarošana Latvijā.

3 BIZNESA MODEĻI – 3 ATSEVIŠĶI VĪRZIENI

Modelis	Loma	Stratēģiskā pozīcija
 Ciltsdarbs	Kvalitātes pamats	Ciltsdarba kvalitātes lēciens un stratēģiska sakārtošana
 Atšķirto teļu ražošana	Latvijas spēks	Saglabāt un stiprināt
 Nobarošana	Jauna niša	Attīstīt kā atsevišķu biznesu

Risināmie problēmjautājumi	Risinājumu virziens	Aktivitātes	Sagaidāmais uzlabojums / rezultāts
Mērķēta atbalsta trūkums vaislas dzīvnieku iegādei un attīstībai	Ciltsdarbs	- Kvalitatīvu dzīvnieku stimulācija (2 gadīgu vaislas buļļu ražošanu/ iegādi, produktīvas zīdītājgovis) - Atbalsta saņemšanu sasaistīt ar izglītošanos - Ciltsdarba praktiskas ieviešanas moderno mehānismu stimulācija (MA, Pāru atlase, genoma analīzes) - Nacionālā vaislinieku programma: 3.1. Definēt mērķa īpašības (nobarošana, mātes īpašības utt.) 3.2. Atlasīt top saimniecības 3.3. Testēt vaisliniekus 3.4. Izveidot vaislinieku katalogu	NOZARES ATTĪSTĪBAS PAMATS
Nepietiekamas zināšanas un kvalificēta darbaspēka trūkums			Palielināts zīdītājgovju skaits un nozares apjoms + 30% ciltsdarbā iekļauto dzīvnieku - Genomiskā selekcija ieviesta gaļas liellopu ciltsdarbā: 100% SA un LI vaislas buļļu genomiski novērtēti, HE un AN šķirnēm izveidota genomiskās vērtēšanas sistēma.
Ciltsdarba un vaislas dzīvnieku kvalitātes nepietiekamība (dati, MA, pāru atlase)			TIRGUS UN EKONOMIKA
Zīdītājgovju produktivitāte un teļu kvalitāte – veselība	Atšķirtie teļi	- Pilnveidot uzskaites sistēmu – nodrošināt lai reģistros ir reāli dati, kvalitātes uzlabošana - Atbalsts ziemas infrastruktūrai un teļu novietnei - Nozares teļu veselības protokols - Pamatots atbalsts zīdītājgovju produktivitātei - Zaļā kursa finansējuma pārskatīšana un novirzīšana aktīvai zālāju apsaimniekošanai (Ilggadīgo zālāju apsaimniekošanu, biodaudzveidību un mazāk labvēlīgo teritoriju apsaimniekošanu) - Statistikā izmantoto datu sakārtošana sadarbībā ar atbildīgajām institūcijām un nozares org. iesaisti.	Palielināts Latvijā nobaroto dzīvnieku skaits 90–95 atšķirtie teļi uz 100 zīdītājgovīm 30% zīdītājgovju pieaugums 10 % Nobaroto liellopu skaits Latvijā +30 % Liellopu, kas atbilsts nozares kvalitātes karkasa etalonam
Nozari raksturojošo datu sakārtošana			
Nepietiekami mērķēts nozares atbalsts un bio maksājumu politika		- Efektīvs investīciju atbalsta mehānisms nobarošanas infrastruktūrai (Mazāka birokratija, tipveida projekti, samērīgas izmaksas, ātrāka investīciju realizācija) - Apgrozāmo līdzekļu finansēšanas modelis (nodrošināt kapitālu teļu iepirkšanai) - Latviajs nobarošanas standarta izstrāde (Vienots produkts tirgum, Skaidri kvalitātes kritēriji, Prognozējams biznesa modelis) - Ekonomiski efektīva nobarošanas modeļa izstrāde - Atbalsts zināšanu pārnesei un izglītībai caur kooperatīviem, organizācijām.	SISTĒMISKAIS LĪMENIS - Sakārtota un uzticama nozares statistikas datu sistēma, stiprinot nozares kredibilitāti un nodrošinot pamatotu lēmumu pieņemšanu - Aktīva nozares interešu pārstāvība politikas veidošanā - Zināšanu pārnese un nozares kompetences stiprināšana
Apgrozāmo līdzekļu pieejamība	Nobarošana		
Nobarošanas standarta un vienota produkta trūkums		Galveni riski	
Nepietiekama infrastruktūra teļu izaudzēšanai un nobarošanai		1) Epidēmijas / dzīvnieku veselība un statuss 2) Ilgtermiņa politika / politiskā stabilitāte 3) Globālie satricinājumi 4) Noieta tirgus 5) Dzīvnieku transportēšanas ierobežojumi noteikumos, regulas	STABILĀKA UN KONKURĒTSPĒJĪGĀKA NOZARE

GAĻAS LIELLOPU NOZARES ATTĪSTĪBAS VIRZIENI

MĒRĶTIECĪGA, SADARBĪBĀ UN ZINĀŠĀS BALSTĪTA ATTĪSTĪBA

1 CILTS DARBS

Kvalitatīvs ģenētiskais pamats

- ✓ Ģenētiskā kvalitāte un daudzveidība
- ✓ Modernas ciltsdarba metodes
- ✓ Auglība, veselība, ilgmūžība
- ✓ Pielāgošanās un efektivitāte

2 KVALITATĪVI ATŠKIRTIE TEĻI

Eksporta – pasaules kvalitātes līmeņa teļi

- ✓ Veselīgi un dzīvotspējīgi teļi
- ✓ Vienmērīgs augšanas potenciāls
- ✓ Atbilstība eksporta prasībām un tirgu standartiem
- ✓ Ģenētika + barošana + pārvaldība = augsta kvalitāte

3 NOBAROŠANA

Pievienotā vērtība Latvijā

- ✓ Efektīva un kvalitatīva nobarošana
- ✓ Dzīvnieku labturība un ilgtspēja
- ✓ Augstākā liemeņa kvalitāte
- ✓ Uz zināšanām balstīta ražošanas plānošana

4 TIRGUS UN EKSPORTS

Konkurētspējīga realizācija

- ✓ Noietu tirgu attīstība
- ✓ Zīmolvērdība un kvalitātes pozicionēšana
- ✓ Eksporta iespēju paplašināšana
- ✓ Cenu caurskatāmība un sadarbība ķēdē

2035

MĒRĶIS

80 000

ZĪDĪTĀJGOVIS

Stabils zīdītājgovju skaits Latvijā

KVALITATĪVI ATŠKIRTIE TEĻI

Eksporta – pasaules kvalitātes līmeņa teļi

KVALITATĪVI, KONKURĒTSPĒJĪGI NOBAROTI TEĻI

Augstas kvalitātes liemeņi konkurētspējīgā galaproduktā

5. SPĒCĪGA NOZARES ORGANIZĀCIJA – PAMATS VISAM!

Vienota pārstāvība • Profesionāla pārvaldība • Stratēģijas īstenošana • Ilgtermiņa attīstības koordinēšana

PĀRSTĀVĪBA
valstī un Eiropā

IZGLĪTĪBA UN
ZINĀŠANAS

DATI UN
ANALĪZE

PROJEKTI UN
FINANSĒJUMS

KOMUNIKĀCIJA
UN ZĪMOLS

Nozares organizācija koordinē sadarbību starp audzētājiem, valsti, zinātni un tirgu, nodrošinot stratēģijas mērķu sasniegšanu līdz 2035. gadam.

ZINĀŠANU PĀRNESEI JĀBŪT PIEEJAMAI ATKLĀTAS KONKURENCES APSTĀKĻOS,

nodrošinot iespēju nozares organizācijām, kooperatīviem, zinātniskajām institūcijām un citiem kompetences centriem iesaistīties lauksaimnieku izglītošanā un konsultēšanā.

CILTSDARBS

Mērķis: Stiprināt Latvijas gaļas liellopu ciltsdarba sistēmu un ģenētisko kvalitāti

- 100% genomiski testētu vaislinieku SA un LI šķirnei.
- + 30% ciltsdarbā iekļauto dzīvnieku

Mērķis: Stiprināt Latvijas gaļas liellopu ciltsdarba sistēmu un ģenētisko kvalitāti.....

Galveni riski	
1) Epidēmijas / dzīvnieku veselība un statuss	
2) Ilgtermiņa politika / politiskā stabilitāte	
3) Globālie satricinājumi	
4) Noīeta tirgus	
5) Dzīvnieku transportēšanas ierobežojumi noteikumos, regulas	
Aktivitātes	
1.	Kvalitatīvu dzīvnieku veicināšana (2 gadīgu vaislas bulļu ražošanu/ iegādi, produktīvas zīdītājgovis)
2.	Atbalsta saņemšanu sasaistīt ar izglītošanos
3.	Ciltsdarba praktiskas ieviešanas moderno mehānismu stimulācija (MA, Pāru atlase, genoma analīzes)
4.	Nacionālā vaislinieku programma:
	3.1. Definēt mērķa īpašības (nobarošana, mātes īpašības utt.)
	3.2. Atlasīt top saimniecības
	3.3. Testēt vaisliniekus
	3.4. Izveidot vaislinieku katalogu

Ko darot?

Dialogs ar politikas veidotājiem

Dialogs ar politikas veidotājiem

MĒRKIS:

Stiprināt Latvijas gaļas liellopu ciltsdarba sistēmu un ģenētisko kvalitāti.....

NACIONĀLĀ VAISLAS BUĻĻU PROGRAMMA

Definēt mērķa īpašības + atlasīt top saimniecības
+ testēt + katalogs

KĀPĒC:

- ✓ (+) Pilnībā jūsu rokās (organizācija + audzētāji)
- ✓ (+) Tieši ceļ kvalitāti
(nevis "runā par kvalitāti")
- ✓ (+) Dod tūlītēju efektu tirgū
(katalogs = pārdošana)

CILTDARBA PRAKTISKĀS SISTĒMAS IEVIĒŠANA

(MA + PĀRU ATLASE + GENOMA PIEEJA)

Nevis "stimulēt", bet **organizēt un ieviest**
kā **pakalpojumu**

KĀPĒC:

- ✓ Tas ir reālais instruments, kas maina
ganāmpulku
- ✓ Var darīt caur kooperāciju / centru
- ✓ Tieši palielina produktivitāti

KOPĒJAIS IEGUVUMS: stiprāka ģenētika → labāka produktivitāte → lielāka konkurētspēja → lielāka pievienotā vērtība

SHĒMA Nacionālā vaislas buļļu programma

Ko darām:

- Definējam 3–5 galvenās īpašības (augšana, mātes īpašības, viegla dzemdēšana u.c.)
- Atlasām top saimniecības
- Genomiski testējam vaislas buļļus
- Izveidojam publisku katalogu

Dialogs starp:

- Nozares organizācija + ciltsdarba eksperti

Termiņš:

- versija: 12 mēneši
- Pilna sistēma: 24 mēneši

KPI (galvenie darbības rādītāji):

- 100% genomiski testēti SA un LI šķirnes vaislas buļļi
- ≥ 20 saimniecības programmā
- Katalogs publicēts un izmantots

Ietekme:

+ produktivitāte → **vairāk teļu no tās pašas govju bāzes**
rada pamatu **+30% govju ekonomiskai pamatotībai**

SHĒMA Praktiska ciltsdarba sistēma (MA + pāru atlase)

Ko darām:

Piedāvājam pakalpojumu: pāru atlase + MA pieejamība
Nodrošinām piekļuvi ģenētikai (importēta sperma u.c.)
Praktiska ieviešana saimniecībās

Dialogs starp:

Nozares organizācija / MA stacijas

Terminš:

Starts: 6 mēneši
Mērogošana: 3 gadi

KPI:

- $\geq 30\%$ saimniecību izmanto pāru atlasī
- $\geq 20\%$ govju apsēklotas ar MA
- Teļu kvalitātes pieaugums (svara/izdzīvošanas rādītāji)

Ietekme:

ātrs kvalitātes kāpums
**vairāk saimniecību iesaistās ciltsdarbā
(galvenais mērķis)**

ATŠKIRTIE TEĻI

Mērķis:

- Palielināt **kvalitatīvu** un **veselīgu** teļu apjomu par **30%**, palielinot zīdītājgovju skaitu *ar teļu veselības protokolu (saglabājam teļus)*.

Mērķis: Palielināt **kvalitatīvu** un **veselīgu** eksporta teļu apjomu par **30%**, palielinot zīdītājgovju skaitu .

Galvenie riski	
1) Epidēmijas / dzīvnieku veselība un statuss 2) Ilgtermiņa politika / politiskā stabilitāte 3) Globālie satricinājumi 4) Noietā tirgus 5) Dzīvnieku transportēšanas ierobežojumi noteikumos, regulas	
Aktivitātes	
1.	Pilnveidot uzskaites sistēmu – nodrošināt lai reģistros ir reāli dati, kvalitātes uzlabošana
2.	Atbalsts ziemas infrastruktūrai un teļu novietnei
3.	Nozares teļu veselības protokols (saglabāšana)
4.	Pamatots atbalsts zīdītājgovju produktivitātei
5.	Zaļā kursa finansējuma pārskatīšana un novirzīšana aktīvai zālāju apsaimniekošanai (Ilggadīgo zālāju apsaimniekošanu, biodaudzveidību un mazāk labvēlīgo teritoriju apsaimniekošanu)
6.	Statistikā izmantoto datu sakārtošana sadarbībā ar atbildīgajām institūcijām un nozares org. iesaisti.
7.	Izstrādāti rekomendējamie dzīvnieku blīvuma rādītāji atbilstoši LIZ tipam un ražošanas sistēmai.

Ko darot?

Dialogs ar politikas veidotājiem

Dialogs ar politikas veidotājiem

Dialogs ar politikas veidotājiem

Dialogs ar ZM u.c. institūcijām

— MĒRĶIS: —

Palielināt zīdītājgovju skaitu par 30 %

NOZARES TEĻU VESELĪBAS PROTOKOLS

Vienots standarts + praktiska ieviešana

KĀPĒC?

- ✓ Tieši ietekmē izdzīvošanu, kvalitāti, produktivitāti
- ✓ Ātrs efekts (1–2 gadi)
- ✓ Ieviešana ir nozares un saimnieku rokās.

DATU SISTĒMAS PILNVEIDE (REĀLI DATI, NEVIS “UZ PAPĪRA”)

Fokusā: produktivitāte, teļu iznākums, kvalitāte

KĀPĒC?

- ✓ Bez datiem nav selekcijas → nav izaugsmes
- ✓ Dod pamatu visiem pārējiem lēmumiem
- ✓ Var darīt caur nozari (ne obligāti valstī)

DZĪVNIEKU BLĪVUMA RĀDĪTĀJI

Izstrādāt rekomendācijas optimālam zīdītājgovju blīvumam dažādos LIZ tipos, lai palielinātu atšķirto teļu ieguvu un zālāju izmantošanas efektivitāti.

KĀPĒC?

- ✓ Ir auglīgas Zemgales pļavas;
- ✓ Ir Vidzemes un Latgales kalnainie zālāji;
- ✓ Ir BDUZ un mazražīgi zālāji;
- ✓ Ir dabas liegumu teritorijas.

KOPĒJAIS IEGUVUMS: stiprāka ģenētika → labāka produktivitāte → lielāka konkurētspēja → lielāka pievienotā vērtība

SHĒMA Nozares teļu veselības protokols

Ko darām:

Izstrādājam vienotu protokolu ar mērķi iegūt un saglabāt teļu.
(dzimšana, barošana, vakcinācija)
Ieviešam caur saimniecībām
(praktiski, nevis teorētiski)

Dialogs starp:

Nozares organizācija + veterinārārsti
+PVD

Termiņš:

Izstrāde: 6 mēneši
Ieviešana: 24–36 mēneši

KPI:

≥ 50% saimniecību ieviešanas protokolu
Teļu mirstība ↓ vismaz par 20%
Atšķirto teļu skaits ↑

Ietekme:

tieši palielina teļu iznākumu
pamats +30% zīdītājgovju efektam

SHĒMA Nozares datu sistēma

(produktivitāte un kvalitāte + nozares dati?)

Ko darām:

- Rekomendācijas uzlabotai datu ievadei (vienkāršs rīks)
- Citi uzlabojumi datu bāzē

Dialogs starp:

Nozares organizācija + LAD

Termiņš:

Izstrāde: 6 mēneši

Ieviešana: 24–36 mēneši

KPI:

≥ 70% saimniecību ievada datus
Pieejami genomu novērtējumi
Redzams produktivitātes pieaugums

Ietekme:

bez datiem nav izaugsmes
ļauj **mērķēti palielināt govju skaitu un efektivitāti**

NOBAROŠANA

- Mērķis:
- 10 % dzīvnieku nobaroti Latvijā līdz 2035. gadam.
Attīstīt konkurētspējīgu, eksportspējīgu nobarošanas segmentu,
balstītu uz kvalitāti un efektivitāti.

NOBAROŠANA

Mērķis: 10 % no iegūtajiem teļiem tiek nobaroti Latvijā līdz 2035. gadam.

Ko darot?

Galveni riski	
1) Epidēmijas / dzīvnieku veselība un statuss 2) Ilgtermiņa politika / politiskā stabilitāte 3) Globālie satricinājumi 4) Noietā tirgus 5) Dzīvnieku transportēšanas ierobežojumi noteikumos, regulas	
Aktivitātes	
1.	Efektīvs investīciju atbalsta mehānisms nobarošanas infrastruktūrai (Mazāka birokrātija, tipveida projekti, samērīgas izmaksas, ātrāka investīciju realizācija)
2.	Apgrozāmo līdzekļu finansēšanas modelis (nodrošināt kapitālu teļu iepirkšanai)
3.	Latvijas nobarošanas standarta izstrāde (Vienots produkts tirgum, Skaidri kvalitātes kritēriji, Prognozējams biznesa modelis)
4.	Ekonomiski efektīva nobarošanas modeļa izstrāde
5.	Atbalsts zināšanu pārnesei un izglītībai caur kooperatīviem.

Dialogs ar politikas veidotājiem

Dialogs ar banku/valsti

Dialogs ar ZM

MĒRKIS:

10 % no iegūtajiem teļiem tiek nobaroti Latvijā līdz 2035. gadam.

LATVIJAS NOBAROŠANAS STANDARTA IZSTRĀDE

Vienots produkts + kvalitātes kritēriji + tirgus valoda

KĀPĒC:

- ✓ Bez standarta nav tirgus
- ✓ Bez tirgus nav motivācijas nobarot
- ✓ Pilnībā jūsu rokās

EKONOMISKI EFEKTĪVA NOBAROŠANAS MODEĻA IZSTRĀDE

Reāli skaitļi: izmaksas, pieaugums, rentabilitāte

KĀPĒC:

- ✓ Šobrīd lielākā barjera = "neizskatās, ka tas strādā"
- ✓ Dod saimniekiem pārliecību
- ✓ Tieši ietekmē +10% mērķi

KOPĒJAIS IEGUVUMS: stiprāka ģenētika → labāka produktivitāte → lielāka konkurētspēja → lielāka pievienotā vērtība

SHĒMA Latvijas nobarošanas standarts

36 mēneši. 320 – 340 kautķermenis O un R klase, tauku klase 1,2,3

Ko darām:

Definējam:

svara kategorijas
kvalitātes kritērijus
vienotu “produktu”

Komunicējam tirgū (pircējiem,
eksportam)

Dialogs starp:

Nozares organizācija _ tirgus partneri

Termiņš:

Izstrāde: 6 mēneši

Ieviešana: 12 mēneši

KPI:

Standarts publicēts

≥ 30% dzīvnieku pārdoti pēc standarta

Stabilāka cena

Ietekme:

rada tirgu

tiešs pamats +10% nobarošanai

Aptver visu, gan ekstensīvo, gan intensīvo,
gan bio.

SHĒMA Ekonomiski efektīva nobarošanas modeļa izstrāde

Ko darām:

- analizējam esošās nobarošanas prakses;
- Metodikas izstrāde
- nosakām optimālos nobarošanas parametrus;
- aprēķinām ekonomisko efektivitāti;
- izstrādājam rekomendācijas dažādām saimniecību grupām;
- ieviešam demonstrējumu saimniecībās

Dialogs starp:

- Nozares organizācija
- Nobarošanas saimniecības
- LLKC / konsultanti
- Zinātniskās institūcijas
- Pārstrādes un tirgus partneri

Termiņš:

Izstrāde: 12 mēneši

Pilotprojekti: 24 mēneši

Plašāka ieviešana: 36–60 mēneši

KPI:

≥ 3 demonstrējumu saimniecības
Izstrādāts un publicēts Latvijas
nobarošanas modelis
+10% no iegūtajiem teļiem tiek nobaroti
Latvijā
+30% liellopu atbilst nozares kvalitātes
liemeņa etalonam

Ietekme:

rada praktisku piemēru uzsākšanai un
atbalsta saņemšanai.

tiešs pamats +10% nobarošanai

Kas finansē ?

PROJEKTS 2 ETAPOS

1. FĀZE (2028–2030)

Nobarošanas biznesa modeļa izstrāde

esošo saimniecību analīze

metodikas izstrāde biznesa modeļa veidošanai

datu vākšana

pieaugumu izvērtēšana

karkasu analīze

ekonomikas aprēķini

optimālā modeļa noteikšana

Nobarošanas biznesa modeļa izstrāde

2. FĀZE (2030–2033)

Nobarošanas biznesa modeļa pilnā projekta ieviešana

demonstrējumu saimniecības

datu monitorings

ekonomikas izvērtējums

sadarbība ar kautuvēm

kvalitātes etalona ieviešana

Pierādīts ekonomiski dzīvotspējīgs modelis

KOPĒJAIS IEGUVUMS: stiprāka ģenētika → labāka produktivitāte → lielāka konkurētspēja → lielāka pievienotā vērtība

LATVIJAS GAĻAS LIELLOPU NOZARES STRATĒGIJA 2027–2035

AKTIVITĀTES UN POLITIKAS VIRZIENI

Ko darām nozarē – mūsu aktivitātes

Ko virzām politikas līmenī – sadarbība ar politikas veidotājiem

1. CILTSDARBS

Stiprināt ciltsdarba sistēmu un ģenētisko kvalitāti

KO DARĀM NOZARĒ

KO VIRZĀM
POLITIKAS LĪMENĪ

- ✓ Nozares organizācija kā koordinējošais spēks un virzītājspēks
- ✓ Vaislinieku kataloga izveide un uzturēšana
- ✓ Ģenomisko vērtējumu ieviešana un izmantošanas veicināšana
- ✓ Audzētāju apmācības un zināšanu pārnese
- ✓ Labāko saimniecību demonstrējumu tīkls
- ✓ Ciltsdarba programmu un regulējuma pilnveidošana

- Atbalsta instrumentu ieviešana genomiskajai vērtēšanai
- Atbalsts kvalitatīvu vaislas dzīvnieku iegādei
- Datu apmaiņas un ciltsdarba informācijas sistēmu attīstība

2. ATŠŅIRTIE TEĻI

Palielināt teļu iznākumu un zīdītāģovju produktivitāti

KO DARĀM NOZARĒ

KO VIRZĀM
POLITIKAS LĪMENĪ

- ✓ Teļu veselības protokolu izstrāde un ieviešana
- ✓ Reprodukcijas rādītāju monitorings un analīze
- ✓ Audzētāju apmācības par reprodukciju, barošanu un teļu audzēšanu
- ✓ Optimālā dzīvnieku blīvuma rekomendācijas atbilstoši LIZ tipiem
- ✓ Prakses materiālu un konsultāciju nodrošināšana

- Veterināro atbalsta pasākumu pieejamības uzlabošana
- Dzīvnieku veselības uzraudzības un slimību kontroles programmas
- Datu uzskaites un analīzes sistēmu attīstības atbalsts
- Atbalsts ilgtspējīgai zālāju apsaimniekošanai un barības bāzes stiprināšanai

3. NOBAROŠANA

Palielināt Latvijā nobarotu liellopu skaitu un kvalitāti

KO DARĀM NOZARĒ

KO VIRZĀM
POLITIKAS LĪMENĪ

- ✓ Nozares kvalitātes karkasa etalona izstrāde un ieviešana
- ✓ Sadarbības veicināšana starp teļu audzētājiem, nobarotājiem un pārstrādī (kautuvēm)
- ✓ Nobarošanas biznesa modeļa izstrāde

- Publisko iepirkumu nosacījumu pilnveide, veicinot vietējās gaļas izmantošanu
- Investīciju atbalsta instrumentu pieejamības nodrošināšana nobarošanas sektoram
- Eksporta veicināšanas pasākumi un tirgus attīstības atbalsts

HORIZONTĀLĀS
AKTIVITĀTES

Nozares statistikas datu sistēmas sakārtošana un uzticamības uzlabošana

Nozares interešu pārstāvība un dialoga stiprināšana ar politikas veidotājiem

Izglītība, zināšanu pārnese un nozares kompetences stiprināšana

Nozares vērtību sistēmas attīstība: ilgtspēja, labturība, kvalitāte, godīga konkurence

MĒRĶIS:

Ilgspējīga, konkurētspējīga un eksportspējīga Latvijas gaļas liellopu nozare.

LATVIJAS GAĻAS LIELLOPU NOZARES STRATĒGIJA 2027–2035

SASNIEDZAMIE MĒRĶI 2035

1. CILTSDARBS

Ģenētika. Kvalitāte. Ilgtspējīga nākotne.

+30%

ciltsdarbā iekļauto
dzīvnieku pieaugums

100%

SA un LI vaislas buļļu
genomiski novērtēti

Stiprāka ģenētika –
konkurētspējīgāka nozare

2. ATŠKIRTIE TEĻI

Veselība. Produktivitāte. Efektivitāte.

90–95%

teļu uz 100
zīdītājgovīm

+30%

zīdītājgovju skaita
pieaugums

Vesels teļš –
nākotnes peļņa

3. NOBAROŠANA

Kvalitāte. Pievienotā vērtība. Tirgus.

+10%

no iegūtajiem teļiem
tiek nobaroti
Latvijā

+30%

liellopu, kas atbilst
nozares kvalitātes
liemeņa etalonam

Vairāk kvalitātes –
lielāka vērtība Latvijā

MĒRĶIS: Ilgtspējīga, konkurētspējīga un eksportspējīga Latvijas gaļas liellopu nozare.